

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Новітня історія України

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія та археологія
Факультет	Економічний

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Новітня історія України» для здобувачів першого освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 032 «Історія та археологія».

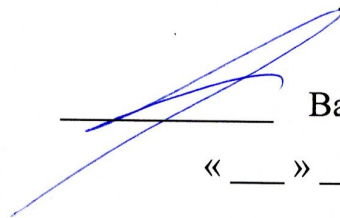
Укладач: Борис Шевченко, викладач кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи;

Оксана Головата, викладач кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи.

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри історії, археології,
інформаційної та архівної справи

Василь ОРЛИК

« ___ » _____ 2024 р.

Декан економічного факультету

Наталія ШАЛІМОВА

« ___ » _____ 2024 р.

Шевченко Б. Л.
Головата О. О.
ЦНТУ, 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 9(4/5)	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	Професійної підготовки
Загальна кількість годин – 270 (120/150)	Спеціальність: 032 Історія та археологія	<u>Рік підготовки:</u> <u>4-й</u>
	Освітня програма Історія та археологія	<u>Семестр</u> <u>7/8-й</u>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/5 самостійної роботи студента – 5.5/7.5	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	<u>Лекції</u> 16/24год. <u>Практичні</u> 16/36год. <u>Самостійна робота</u> 88/90год. <u>Вид контролю:</u> іспит/іспит

Мова навчання: **українська.**

2. Мета і завдання дисципліни

Мета: формування у студентів системи знань про специфіку та етапи історичного розвитку минулого нашого народу, формування у здобувачів вищої освіти національної свідомості і гідності громадянина-патріота суверенної Української держави.

Предмет вивчення дисципліни – відтворення історичного шляху українського народу з 1917 р. до сьогодення, допомога студентам зрозуміти ключові проблеми періоду, ознайомити з основною історіографією та джерелами.

Завдання:

- ознайомлення з новими підходами до вивчення вітчизняної історії означеного періоду;
- засвоєння комплексу знань про Україну 1917 - 2024 рр.,
- формування історичної культури у студентів;
- формування сучасних підходів та методів історичного дослідження, сприяння формуванню уміння аналізувати, узагальнювати з метою вироблення власної точки зору.

Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 12. Знання законодавчих, нормативно-правових, інженерно-технічних та санітарно-гігієнічних основ забезпечення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами ці знання у професійній діяльності.

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 16. Ідентифікувати, аналізувати та досліджувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ. Вміти обґрунтовано вибирати пристрої, системи і методи відповідно до майбутнього профілю роботи з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Соціальні навички (soft-skills):

Здатність здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал.

Здатність бути критичним та самокритичним. Здатність критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи розв'язання проблеми.

Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність).

Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Під час організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального плану та формування індивідуального навчального плану ЗВО <http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ <http://www.kntu.kr.ua/doc/dobro.pdf>.

3. Програма навчальної дисципліни «Новітня історія України»

Назва теми	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
<p>Змістовий модуль 1.</p> <p>Тема 1. Вступ до курсу «Новітня історія України» Мета, предмет та завдання курсу «Новітня історія України». Історіографія. Методи. Термінологія.</p>	2	2	12
<p>Тема 2. Українська революція: доба Центральної Ради. Історіографія проблеми. Партії і рухи загальноросійські та українські, їх програми і тактика. Реорганізація системи управління на Україні. Створення Центральної Ради, її соціальна база, програма, тактика. Універсали ЦР. Участь України у переговорах у Брест-Литовську. Підписання представниками Центральної Ради договорів з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною і Болгарією. Економічна угода Центральної Ради з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Вступ німецьких та австро-угорських військ на територію України</p>	2	2	12
<p>Тема 3. Гетьманський режим. Доба Гетьманату. Уряд гетьмана П. Скоропадського, його склад, внутрішня і зовнішня політика. Створення міжпартійного блоку – Українського Національно-Державного Союзу, його склад, завдання і діяльність. Розгортання повстансько-партизанської боротьби проти воєнного режиму і гетьманської влади. I з'їзд КП/б/У та утворення Компартії України. Кінець Гетьманату</p>	2	2	12
<p>Тема 4. Період Директорії. Історіографія проблеми. Прихід до влади Директорії. Внутрішня і зовнішня політика. Створення УАПЦ. Акт злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. та його значення. Другий наступ більшовиків на Україну. Зміцнення Радянської влади на Україні в 1919 р. Декларація Радянського уряду від 25 січня 1919 р. Перша Радянська Конституція України. Г. Петровський. Боротьба Директорії та УГА проти Радянської влади. Розпад Директорії</p>	2	2	12
<p>Тема 5. Культурне і духовне життя в Україні у 1917 - 1921 рр. Нові тенденції та чинники розвитку культури у 1917 - 1921 рр. Культурні здобутки українських урядів в освітній політиці. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Подвижництво творців та діячів культури, їх внесок у вітчизняну та світову культуру. Діяльність більшовиків у сфері культури. Релігійне життя. Наш край у 1900 - 1921-х роках</p>	2	2	14

<p>Тема 6. Західноукраїнська народна республіка. Гуцульська і Лемківська республіки. Уряд УНР у вигнанні. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях і боротьба за возз'єднання. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Політичні перетворення в Західній Україні</p>	2	2	14
<p>Тема 7. Україна у складі СРСР у 1920 роках. Ризький мирний договір. Окупація Північної Буковини Румунією, Закарпаття – Чехословаччиною, Східної Галичини Польщею. Перехід до нової економічної політики. Голод 1921 - 1922 рр. на Україні. Міжнародна допомога голодуючим. Утворення СРСР. Союзний договір 1922 р. і його основні положення. Перша Конституція СРСР. ІХ Всеукраїнський з'їзд Рад. Українізація державних, партійних і громадських установ, утворення національних сільрад і районів. Відбудова народного господарства на засадах непу</p>	4	4	12
<p>Змістовий модуль 2. Тема 8. Сталінська модернізація радянської України. Здійснення індустріалізації: цілі, методи, труднощі, соціально-економічні наслідки. Згорання непу у 1927 - 1929 рр. Адміністративно-командна система та її вплив на економічне і духовне життя країни. Сільське господарство України в кінці 1920 рр., концепції його реорганізації. Колективізація селянства і ставлення до неї різних верств українського села. Причини, наслідки та національно-політичні аспекти голодомору 1932 - 1933 рр. Соціально-економічні і політичні наслідки колективізації. Політичні процеси на Україні у 1920 -1930 рр. Західноукраїнська еміграція в УРСР та її доля. Україна напередодні Другої світової війни</p>	2	2	8
<p>Тема 9. Західноукраїнські землі у 1920 - 1930 роках. Культура і церква в Україні у 1920 - 1930 роках. Соціально-економічне і політичне становище західноукраїнських земель у складі Польщі. Національно-визвольний рух. С. Бандера, А. Мельник. Митрополит А. Шептицький. Взаємини ГКЦ та українського націоналістичного руху. Становище українців у складі Румунії: політика румунізації, діяльність українських політичних партій. Автономія Закарпаття у Чехословаччині: «Підкарпатська Русь». Мюнхенська угода. Вибори до сейму Карпатської України і проголошення її незалежності 15 березня 1939 р. Карпатська Січ. Окупація Закарпаття Угорщиною. Політика українізації навчальних</p>	2	2	8

закладів та культурно-освітніх установ. Створення Української автокефальної церкви			
Тема 10. Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.). Історіографія та джерела теми. Причини Другої світової війни. Пакт про ненапад між СРСР і фашистською Німеччиною. Таємний протокол до пакту про розподіл сфер впливу на українських землях. Загострення німецько-польських відносин. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Україна у плані «Барбаросса». Прикордонні битви в Західній Україні. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Керченсько-Феодосійська операція. Встановлення німецько-фашистського «нового порядку». Управління окупованими територіями. Геноцид народів України. Рух опору фашистським загарбникам. Підпільні організації і партизанські загони. Звільнення України від німецько-фашистських окупантів. Втрати України в роки Другої світової війни. Завершення Другої світової війни	2	4	8
Тема 11. Післявоєнний період в Україні: виклики, відбудова та трансформації (1945–1953 рр.). Історіографія та джерела теми. Геополітичні наслідки Другої світової війни. Повоєнне визначення кордонів та зміни у складі населення. Україна – одна із фундаторів ООН. Відбудова промисловості і сільського господарства. Голод в Україні 1946 - 1947 рр. Колективізація в західних областях республіки, її особливості. Проблеми розвитку народного господарства України в середині 1950-х років. Постанови 1946 - 1948 рр. з питань літератури та мистецтва. Початок десталінізації. Входження Криму до складу України. Репресивні дії радянських каральних органів, депортація населення західних областей України	2	4	8
Тема 12. Україна в період десталінізації. Відлига (1953 – 1964 рр.). Історіографія та джерела теми. Смерть Сталіна і зміни в офіційній політиці радянського керівництва. М. Хрущов та перші кроки до лібералізації суспільно-політичного життя в Україні. Хрущовські реформи: реформування управління промисловістю, утворення раднаргоспів, заходи щодо розвитку сільського господарства. Суперечливі процеси в освіті та науці. Національно-культурне відродження. «Шістдесятники» Україна на міжнародній арені. Усунення від влади М. Хрущова	2	4	8
Тема 13. Україна в період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.). Історіографія та джерела теми. Л. Брежнев і Україна. Компартійно-радянська номенклатура України у відносинах з центром. Реформа Лібермана-Косигіна 1965 р. Криза комуністичної ідеології. Концепція «розвинутого соціалізму». Конституція СРСР 1977 р. і	2	4	10

УРСР 1978 р. Дисидентський рух в Україні. Правозахисний рух. Українська Гельсінська група. Україна і «холодна» війна. Нарощення військово-промислового комплексу. Посилення бюрократичного апарату. Перебудовчі процеси середини 1980-х рр. та їх вплив на Україну. Переростання перебудови в антикомуністичну демократичну революцію			
Тема 14. Україна в період перебудови і незалежнення (1985 – 1991 рр.). Активізація українського національно-визвольного руху. Неформальні громадські об'єднання. Екологічна криза. Поняття «гласності». Послаблення цензури. Відновлення Української Гельсінської спілки. Товариство української мови ім. Тараса Шевченка. Формування Народного Руху України. Виникнення багатопартійності. Вибори до Верховної Ради УРСР та органів самоврядування у квітні 1990 року. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Акт проголошення незалежності України. 24 серпня 1991 р. Всеукраїнський референдум 1 грудня та його наслідки. Утворення СНД	2	4	10
Тема 15. Україна в умовах незалежності (1991 – 2000 рр.). Визнання незалежної України міжнародним співтовариством. Досягнення та прорахунки (1991 – перша половина 1994 р.). Економічна криза. Новий соціально-економічний реформаційний курс та його наслідки. Становлення владних структур. Конституція України 28 червня 1996 р. та її особливості. Зовнішня політика незалежної України: формування концепції зовнішньополітичного курсу. Діяльність України в ООН. Участь України у миротворчих операціях. Співробітництво з міжнародними економічними та політичними організаціями. Розвиток культури України за доби незалежності.	4	4	10
Тема 16. Державотворчі процеси в умовах незалежності. Державотворчі процеси: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Основні тенденції розвитку економіки у другій половині 90-х років. Здійснення аграрної реформи. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Демографічні зміни. Соціальна диференціація суспільства. Міжнаціональні відносини. Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	4	4	10
Тема 17. Україна у 2004 – 2024 рр.	2	4	10

Помаранчева революція (2004), Революція Гідності (2013 – 2014): причини, хід, наслідки. Анексія Криму росією: міжнародно-правові аспекти. Початок війни на Донбасі: етапи конфлікту (2014 - 2022). Повномасштабне вторгнення росії у 2022 році в Україну: причини та наслідки			
Усього	40	52	178

4. Структура навчальної дисципліни

7 семестр Змістовий модуль 1				
Назви змістових модулів і тем	Кількість год денна форма			
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Вступ до курсу «Новітня історія України»	16	2	2	12
Тема 2. Українська революція: доба Центральної Ради.	16	2	2	12
Тема 3. Гетьманський режим.	18	2	2	14
Тема 4. Період Директорії.	18	2	2	14
Тема 5. Культурне і духовне життя в Україні в 1917 - 1921 рр.	16	2	2	12
Тема 6. Західноукраїнська народна республіка	16	2	2	12
Тема 7. Україна в складі СРСР у 1920 роках	20	4	4	12
Усього годин	120	16	16	88

8 семестр Змістовий модуль II				
Тема 8. Сталінська модернізація радянської України	12	2	2	8
Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920 - 1930 роках. Культура і церква в Україні в 1920 - 1930 роках	12	2	2	8
Тема 10. Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.)	14	2	4	8
Тема 11. Післявоєнний період в Україні: виклики, відбудова та трансформації (1945 – 1953 роки).	14	2	4	8
Тема 12. Україна в період десталінізації. Відлига (1953 - 1964 рр.).	14	2	4	8
Тема 13. Україна в період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.).	16	2	4	10
Тема 14. Україна в період перебудови і незалежності (1985-1991 рр.)	16	2	4	10
Тема 15. Україна в умовах незалежності (1991 - 2000 рр.)	18	4	4	10
Тема 16. Державотворчі процеси в умовах незалежності.	18	4	4	10
Тема 17. Україна у 2004 – 2024 рр.	16	2	4	10
Усього годин	150	24	36	90

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7 семестр		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Новітня історія України»	2
2	Тема 2. Українська революція: доба Центральної Ради.	2
3	Тема 3. Гетьманський режим.	2
4	Тема 4. Культурне і духовне життя в Україні в 1917 - 1921 рр	2
5	Тема 5. Друга УНР періоду Директорії.	2

6	Тема 6. Західноукраїнська народна республіка.	2
7	Тема 7. Україна в складі СРСР у 1920 роках.	4
	Разом	16
8 семестр		
8	Тема 8. Сталінська модернізація радянської України.	2
9	Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920 - 1930 роках. Культура і церква в Україні в 1920 - 1930 роках.	2
10	Тема 10. Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).	2
11	Тема 11. Україна у період пізнього сталінізму (1945 - 1953 рр.).	2
12	Тема 12. Україна в період десталінізації. Відлига (1953 - 1964 рр.).	2
13	Тема 13. Україна в період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.).	2
14	Тема 14. Україна в період перебудови і незалежнення (1985 - 1991 рр.).	2
15	Тема 15. Україна в умовах незалежності (1991 - 2024 рр.).	4
16	Тема 16. Державотворчі процеси в умовах незалежності.	4
17	Тема 17. Україна у 2004 – 2024 рр.	2
	Разом	24

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7 семестр		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Новітня історія України»	2
2	Тема 2. Українська революція: доба Центральної Ради.	2
3	Тема 3. Гетьманський режим.	2
4	Тема 4. Культурне і духовне життя в Україні в 1917 - 1921 рр	2
5	Тема 5. Друга УНР періоду Директорії.	2
6	Тема 6. Західноукраїнська народна республіка.	2
7	Тема 7. Україна в складі СРСР у 1920 роках.	4
	Разом	16
8 семестр		
8	Тема 8. Сталінська модернізація радянської України.	2
9	Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920 - 1930 роках. Культура і церква в Україні в 1920 - 1930 роках.	2
10	Тема 10. Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).	4
11	Тема 11. Україна у період пізнього сталінізму (1945 - 1953 рр.).	4
12	Тема 12. Україна в період десталінізації. Відлига (1953 - 1964 рр.).	4
13	Тема 13. Україна в період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.).	4
14	Тема 14. Україна в період перебудови і незалежнення (1985 - 1991 рр.).	4
15	Тема 15. Україна в умовах незалежності (1991 - 2024 рр.).	4
16	Тема 16. Державотворчі процеси в умовах незалежності.	4
17	Тема 17. Україна у 2004 – 2024 рр.	4
	Разом	38

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

7 семестр		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Новітня історія України»	12
2	Тема 2. Українська революція: доба Центральної Ради.	12
3	Тема 3. Гетьманський режим.	14
4	Тема 4. Культурне і духовне життя в Україні в 1917 - 1921 рр	14
5	Тема 5. Друга УНР періоду Директорії.	12
6	Тема 6. Західноукраїнська народна республіка.	12
7	Тема 7. Україна в складі СРСР у 1920 роках.	12
	Разом	88
8 семестр		
8	Тема 8. Сталінська модернізація радянської України.	8
9	Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920 - 1930 роках. Культура і церква в Україні в 1920 - 1930 роках.	8
10	Тема 10. Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).	8
11	Тема 11. Україна у період пізнього сталінізму (1945 - 1953 рр.).	8
12	Тема 12. Україна в період десталінізації. Відлига (1953 - 1964 рр.).	8
13	Тема 13. Україна в період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.).	10
14	Тема 14. Україна в період перебудови і незалежнення (1985 - 1991 рр.).	10
15	Тема 15. Україна в умовах незалежності (1991 - 2024 рр.).	10
16	Тема 16. Державотворчі процеси в умовах незалежності.	10
17	Тема 17. Україна у 2004 – 2024 рр.	10
	Разом	90

7. Теми для курсової роботи

1. Формування та розвиток української незалежності у 1991 році: історичні передумови та наслідки.
2. Революція на граніті 1990 року: значення для становлення незалежної України.
3. Помаранчева революція 2004 року: аналіз причин, перебігу та наслідків.
4. Революція Гідності 2013 - 2014 років: вплив на суспільно-політичне життя України.
5. Декомунізація в Україні: історичні та суспільні виклики.
6. Розвиток громадянського суспільства в Україні в умовах незалежності.
7. Мовна політика в Україні: конфлікти та шляхи вирішення (1991 - 2020-ті роки).
8. Міграція українців після 1991 року: соціальні та економічні аспекти.
9. Роль жінки в суспільно-політичному житті України (кінець ХХ – початок ХХІ століття).
10. Волонтерський рух в Україні після 2014 року: становлення та значення.
11. Роль України в міжнародних миротворчих операціях (1991 - 2020).
12. Анексія Криму 2014 року: правові, політичні та історичні аспекти.
13. Російсько-українська війна (2014 - 2024): причини, хід та наслідки.
14. Еволюція української армії після здобуття незалежності.
15. Партизанський рух в Україні на окупованих територіях (2014 - 2024 роки).
16. Розвиток українського кінематографа після здобуття незалежності.
17. Пам'ять про Голодомор в історичній політиці незалежної України.
18. Роль української діаспори у формуванні світового іміджу України.
19. Трансформація української літератури після 1991 року: нові теми та тенденції.
20. Історична пам'ять та політика щодо українських національних героїв у незалежній Україні.
21. Економічні реформи в Україні в 1990-х роках: успіхи та помилки.
22. Роль України в міжнародних економічних організаціях: від СНД до ЄС.

23. Україна як транзитна держава в енергетичній політиці Європи.
24. Євроінтеграція України: етапи, проблеми та перспективи.
25. Співпраця України з НАТО: історія відносин і перспективи членства.

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Індивідуальні завдання виконуються студентом самостійно і не входять у його тижневе аудиторне навантаження. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких складається на кафедрі і затверджується завідувачем кафедри.

До індивідуальних завдань можна віднести наступні види навчальної діяльності: написання рефератів, виконання проблемно-пошукових завдань, оформлення звітів, підготовка до виступів на конференціях, участь в олімпіадах.

8.1. Тематика рефератів

1. Сталінські репресії в повоєнні роки. Жданівщина
2. Скласти анкету та провести опитування родичів та записати їх спогади про період післявоєнних років.
3. Дисидентський рух в Україні
4. Розвиток науки і техніки в УРСР
5. Розвиток культури в УРСР
6. Розвиток ракетобудування в УРСР. Участь України в космічних дослідженнях
7. Скласти анкету та провести опитування родичів та записати їх спогади про період 1953 - 1991 років.
8. Суспільно-політичне та економічне становище України в період хрущовської «відлиги».
9. Наростання кризових явищ у соціально-економічному житті УРСР другої половини 1960-х - середини 1980-х років
10. Суперечливість перебудовних процесів в Україні. Чорнобильська катастрофа та її наслідки
11. Суспільно-політичної активності населення України наприкінці 1980 - х - на початку 1990-х років. Декларація про державний суверенітет України.

8.2. Варіанти проблемно-пошукових завдань

1. Якими є хронологічні межі та періодизація Новітньої історії України?
2. Визначити сутність поняття «соціалізм»: походження, підходи до трактування, основні риси.
3. Якими були і є цінності та ідеали Новітнього часу?
4. Проаналізуйте політичну діяльність Сталіна.

Сталінізм: Голод і репресії <https://www.youtube.com/watch?v=ud5R31eBS8A>

9. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються, перш за все, традиційні методи навчання. Це:

- **словесні** (розповідь, пояснення, лекція та їхні різновиди, які використовуються з метою повідомлення студентам нових знань, пояснення порядку виконання тих чи інших дій, ознайомлення з новими фактами, подіями тощо);

- **наочні** (показ та його різновиди: ілюстрування, демонстрування, що являють собою сукупність прийомів, дій і засобів, за допомогою яких а студентів створюється наочний образ предмета, котрий вивчається, формується конкретне уявлення про нього);

- **практичні** (вправи, практичні роботи та інші, суть яких полягає в застосуванні отриманих знань під час вирішення практичних завдань);

- **методи контролю і самоконтролю** (допомагають виявленню рівня реальних досягнень студентів у навчанні, надають дидактичному процесові логічної, змістової, організаційної і методичної завершеності).

- **інноваційні методи навчання:**

- проєктно-дослідницький метод; робота з інформацією (відео огляд, сторітелінг).

- Заняття на основі інформаційно-комунікаційних технологій (включає роботу з додатками, віртуальними словниками, інтерактивними картами та іншими ресурсами). Застосовуються такі інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: програмні продукти від Microsoft, цифрові інструменти Google, програмне забезпечення для проведення опитувань Kahoot, Mentimeter, хмарні презентаційні сервіси Canva, методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle, Zoom.

10. Методи контролю

На різноманітних етапах навчання використовуються різноманітні **види контролю**: поточний, тематичний, підсумковий.

Методи самоконтролю. Суттєвою особливістю сучасного етапу удосконалення контролю є розвиток навичок самоконтролю за ступенем засвоєння навчального матеріалу, уміння самостійно знаходити допущені помилки, неточності, а також спосіб усунення виявлених недоліків.

Спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, комбінований контроль, поєднання усного і письмового опитування.

Форма підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти під час вивчення дисципліни «Новітня історія України»

Форма підсумкового контролю: іспит / іспит (VII - VIII семестр)

Контроль знань і умінь «Новітня історія України» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу навчальної роботи (засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи, виконання практичних та індивідуальних завдань), для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти під час вивчення дисципліни «Новітня історія України»

Поточний та підсумковий контроль																					
I модуль									II модуль											Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ЗК1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	ЗК2	40	100	
5	5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10			

Примітка: T1, T2,...,T17 – тема програми; ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль.

11. Критерії та засоби оцінювання

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ (с. 28–35). <http://surl.li/dfetv>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) отримує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв літературу, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «добре» (82-89 балів, B) – отримує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку «добре» (74-81 бал, C) отримує здобувач, який:

- в загальному обсязі роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – отримує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під

керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – отримує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок.

12. Методичне забезпечення

1. Новітня історія України. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для бакалаврів напряму 32 "Історія та археологія" / Укладачі: Коломієць О.Б., Шевченко Б.Л., Головата О.О. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 32 с.

2. Методичні рекомендації до написання та оформлення курсової роботи з новітньої історії України для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП 032 «Історія та археологія». Укладачі: Бондаренко О. В., Кропивницький: ЦНТУ. 2024. 37 с.

12. Рекомендована література

Основна література

1. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави /Г. В. Боряк (кер. авт. кол.), В. В. Головка (координатор проєкту), В. М. Даниленко, С. В. Кульчицький, О.М. Майборода, В. А. Смолій (відп. ред.), Л. Д. Якубова, С. О. Янішевський]; НАН України; Ін-т історії України. К.: Ніка-Центр, 2016. 796 с.
2. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи. К., 2009. 616 с.
3. Влада і суспільство в Україні. Історичний контекст. Відп. ред. В. А. Смолій. К.: НАН України, Інститут історії України, 2013. -506 с.
4. Граціозі А. Війна і революція в Європі, 1905 - 1956 рр. / Пер. з іт. М. Прокопович; Передм. А. Граціозі. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. 350 с.
5. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX - XX ст. К., 1996.
6. Дорошенко Дмитро Іванович Історія України, 1917 - 1923. В 2-х т.: Документально-наукове видання / Упоряд.: К. Ю. Галушко. К.: Темпора, 2002. 320 с.
7. Касьянов Г. Україна 1991 - 2007: нариси новітньої історії / НАН України. Інститут історії України. К.: Наш час, 2008. 432 с.
8. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. У 2 т. Том 2. / Пер. з англ. У. Гавришків, Я. Грицака. Київ: Основи, 1994. 573 с.
9. Литвин В. Історія України: Підручник. К.: Наукова думка, 2006. 728 с.
10. Магочій П.-Р. Ілюстрована історія України. К.: Критика, 2012. 447 с.
11. Нариси історії Української революції 1917 - 1921 років. У двох кн. К.: Наукова думка, 2012.
12. Політичний терор і тероризм в Україні. XIX - XX ст. Історичні нариси.

- Д.В. Архієрейський, О.Г. Бажан, Т.В. Бикова та ін. Відповід. ред. В.А. Смолій. К.: Наук, думка, 2002. 952 с.
13. Попович М. Червоне століття. К.: АртЕк, 2005. 888 с.
 14. Шліхта Н. Історія радянського суспільства: Курс лекцій. Харків, 2015.
 15. Яковенко Н. Вступ до історії. К.: Критика, 2007. 376 с.
 16. Архів Розстріляного Відродження: матеріали архівно-слідчих справ українських письменників 1920 - 1930-х років / Упорядкування, передмова, примітки та коментарі Олександра й Леоніда Ушкалових. К.: Смолоскип, 2010. 456 с.
 17. В'ятрович В. М. Історія з грифом «Секретно». Львів: Центр досліджень визвольного руху, 2011. 328 с.
 18. Великий терор в Україні. «Куркульська операція» 1937 – 1938 рр.: у 2-х частинах / Упоряд. Сергій Кокін, Марк Юнге. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010.
 19. Від Полісся до Карпат. Карпатський рейд Сумського партизанського з'єднання під командуванням С. А. Ковпака. К., 2005.
 20. Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. [Текст]. Кн. 1: Листування: А–Г. К., 2011. 824 с.; Кн. 2: Листування: Д–Я. Ч. 1: Д–Н. К., 2012. 708 с.; Кн. 2: Листування: Д–Я. Ч. 2: О–Я. К., 2012. 692 с.
 21. Всеволод Петрів. Спомини з часів української революції (1917 – 1921).
 22. Генерал Мирон Тарнавський. Спогади. Львів: «Червона калина», 2008. 168 с.
 23. Голод 1921 – 1923 років на Україні: Зб. документів і матеріалів. Київ, 1993.
 24. Голод 1932 – 1933: злочин влади – трагедія народу: документи і матеріали / Держком. арх. України, Центральний державний архів державних об'єднань України; [ред. кол. : О. А. Удод (голова); упоряд. В. С. Лозицький]. К., 2008. 499 с. Голодомор в Україні 1932 – 1933 рр. за документами Політичного архіву Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина / Національний інститут стратегічних досліджень; упоряд. А. І. Кудряченко. К., 2008. 335 с.
 25. Горліс-Горський Ю. «Ми ще повернемось!»: Спогади. Повість. Поезії. Документи. Листування. Бібліотека Історичного клубу «Холодний Яр». Київ: Історичний клуб «Холодний Яр»; Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2012. 432 с.
 26. Гриневич В. А., Гриневич Л. В. Слідча справа головнокомандувача радянських військ в Україні М. А. Муравйова: Документована історія. К.: Інститут історії України НАН України, 2001. 336 с.
 27. Директорія, Рада Народних Міністрів Української Народної Республіки. 1918 – 1920: Документи і матеріали: У 2 т. Київ, 2006.
 28. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація. *Вітчизна*. 1990. № 5.
 29. Довженко О. Зачарована Десна... Щоденник (1941 – 1956). К., 1995.
 30. Довженко О. П. Сторінки Щоденника (1941 - 1956) К.: Вид-во гуманіт. л-ри, 2004. 384 с.
 31. Довженко без гриму: Листи, спогади, архівні знахідки. К.: Комора, 2014. 472 с.
 32. Донцов Д. І. Рік 1918, Київ: Документально-художнє видання / Упоряд.: К Ю. Галушко. К.: Темпора, 2002. 208 с.

Додаткова література:

1. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи. К., 2009. 616 с.
2. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.) / НАН України. Інститут історії України. К.: Рідний край, 2000.
3. Безручко О. Олександр Довженко: розсекречені документи спецслужб. К.: Сучасний письменник, 2008. 232 с.
4. Білокінь С. І. Бойчук та його школа / Авт.-упоряд. С.І. Білокінь. К.: Мистецтво, 2016. 256 с.

5. Бойко О.Д. Нариси життя Києва. 1919 рік: політика і повсякденність. К.: Інститут історії України НАН України, 2015. 143 с.
6. Бондарчук П. М. Релігійна свідомість віруючих УРСР (1940 - 1980-і роки): повсякденні прояви, трансформації. К.: Інститут історії України НАН України, 2012. 322 с.
7. Васильєв В. Політичне керівництво УРСР і СРСР: динаміка відносин центр-субцентр влади (1917 – 1938). К.: Інститут історії України НАН України, 2014. 376 с.
8. Великий голод в Україні 1932 – 1933 рр.: у 4-х Т. Т. 4 / Наук. ред. С. В. Кульчицький. К., 2008. 840 с.
9. Верменич Я. В., Андрощук О.В. Зміни адміністративно-територіального устрою України ХХІ ст. К.: Інститут історії України НАН України, 2014. 182 с.
10. Веселова О. М. , Марочко В. І. Голодомори на Україні 1921 - 1923, 1932 - 1933, 1946 - 1946 років: Злочини проти народу. К. - Нью-Йорк, 2000. 265 с.
11. Веденєєв Д. В., Биструхін Г. С. Меч і тризуб. Розвідка і контррозвідка руху українських націоналістів та УПА (1920 - 1945). К., 2006.
12. Винниченко І. І. Україна 1920-1980-х: депортації, заслання, вислання. К.: Рада, 1994. 126с.
13. Відносини держави, суспільства і особи під час створення радянського ладу в Україні (1917– 1938 рр.). Колективна монографія. Том 1. Відповідальний редактор В. Смолій. К.: Інститут історії України НАН України, 2013. 750 с.; Том 2. Відповідальний редактор В. Смолій. К.: Інститут історії України НАН України, 2013. 812 с.
14. Влада і суспільство в Україні. Історичний контекст / Відп. Ред. В.А. Смолій. К.: НАН України, Інститут історії України, 2013. 506 с.
15. Володимир Іванович Вернадський і Україна. Т. 1, кн. 1: Володимир Іванович Вернадський. Науково-організаційна діяльність (1918 – 1921). К., 2011. 699 с.
16. В'ятрович В. М. Друга польсько-українська війна. 1942 - 1947. К.: Вид. дім. «Києво-Могилянська академія». 288 с.
17. В'ячеслав Липинський та його доба: Книга перша. Наукове видання. - Видання друге, доопрацьоване та доповнене. Упорядники Т. Осташко, Ю. Терещенко. Київ: Темпора, 2010. 560 с.
18. Гай-Нижник П. П. Росія проти України (1990 - 2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення / Павло Гай-Нижник. К.: МП Леся, 2017. 332 с.
19. Галушко К. Український націоналізм. Короткий курс з історії України / Наук. ред. І. Гирич. К., 2017. 130 с.
20. Голубко В. Армія Української Народної республіки 1917 - 1918. Утворення та боротьба за державу. Л.: Кальварія, 1997. 257 с.

Інформаційні ресурси

- <http://irbis-nbuv.gov.ua/> – Електронна бібліотека «УКРАЇНКА».
- <http://izbornyk.org.ua/> – Історичні мапи.
- <http://chtyvo.org.ua/> – Читиво. Електронна бібліотека.
- <http://exlibris.org.ua/> – Українська електронна бібліотека.
- <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> – Бібліотека ім. М. Максимовича КНУ ім. Тараса Шевченка.
- <http://www.history.org.ua/> – Інститут історії України НАН України.
- <http://www.info-library.com.ua/> – Електронна бібліотека підручників.
- http://szru.gov.ua/index_ua/index.html%3Fcat=33.html – Служба зовнішньої розвідки. Розсекречені архіви.
- <https://www.deepl.com/uk/translator> - Deepl Перекладач
- <https://historytimelines.co/timeline/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0>

12. Перелік питань для контролю

1. Лютнева революція в Росії і Україна.
2. Виникнення Центральної Ради: склад, соціальна та партійна база.
3. Універсали Центральної Ради та їх значення.
4. Перша радянсько-українська війна. Утворення Радянської УНР
5. Брестський мир і Україна. Окупація України австро-угорськими військами.
6. Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Зміст та значення III Універсалу.
7. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського.
8. Друга УНР. Прихід до влади Директорії.
9. Друга радянсько-українська війна. Причини втрати Україною національної державності.
10. Утворення ЗУНР. Причини і результат польсько-української війни. Акт Злуки
11. Підсумки та уроки Української революції 1917 - 1921 рр.
12. Встановлення більшовицького режиму в Україні: три завоювання.
13. «Воєнний комунізм» в Україні.
14. Україна в роки НЕПу: основні ознаки.
15. Політика «коренізації» та «українізації» в Україні: мета, реалізація і наслідки.
16. Основні завдання та напрямки «сталінської» модернізації України.
17. Індустріалізація та колективізація: форми, етапи і наслідки.
18. Причини і наслідки голодомору-геноциду в Україні 1932 - 1933 рр.
19. Ідеологічний і політичний зміст «сталінізму».
20. Українські землі у територіальних змінах після Першої світової війни.
21. Українські землі у складі Другої Речі Посполитої: економічні і політичні процеси.
22. Український національний рух західноукраїнських земель у 1920-1930 рр.
23. Українські землі у складі Румунії у міжвоєнну добу.
24. Українські землі у складі Чехословаччини у міжвоєнну добу.
25. Карпатська Україна і геополітичні зміни у Східній Європі у кінці 1930 рр.
26. Літературно-мистецькі угруповання в радянській Україні у 1920 рр.
27. Діяльність і доля УАПЩ.
28. Репресії в радянській Україні в кінці 1920 - в першій половині 1930 рр.
29. «Великий терор» 1937-1938 рр. В радянській Україні.
30. «Розстріляне відродження»: події і дійові особи.
31. Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни.
32. Радянсько-німецькі договори 1939 р. та входження радянська західноукраїнських.
33. Захоплення німецькими військами та їх союзниками України: причини і наслідки.
34. Окупаційний режим в Україні та реакція населення. Повсякденне життя у період Другої світової війни.
35. Радянський партизанський рух і підпілля у 1941 – 1944 рр.
36. Націоналістичний рух опору в Україні: ОУН та УПА.
37. Внесок України у перемогу в Другій світовій війні.
38. Зміни кордонів та переселення українців після Другої світової війни.
39. Операція «Вісла»
40. Темпи і наслідки відбудови економіки України.
41. Причини, хід і наслідки голоду 1946 - 1947 рр.
42. Друга хвиля радянської в західноукраїнських землях у післявоєнний період.
43. Продовження боротьби ОУН і УПА у західноукраїнських землях у повоєнний час.
44. Основні ідеологічні кампанії у післявоєнний період: загальносоюзні тенденції та особливості в Україні.

45. Культура України під ідеологічним тиском у післявоєнний період.
46. «Відлига»: обґрунтування поняття.
47. Зміст і форми лібералізації суспільно-політичного життя в Україні у 1950 - 1960 рр.
48. Реформи в економіці в часи М. Хрущова: причини і наслідки.
49. Повсякдення людини у 1950 - 1960 рр.
50. «Шестидесятники» постаті, досягнення, доля.
51. Особливості радянського політичного режиму у 1960 - 1980 рр.
52. Досягнення і втрати соціально-економічному розвитку республіки у 1960 - 1980 рр.
53. Спроби реформ у 1960 - 1980 рр.
54. Дисидентський рух в Україні у 1960-х – 1980-х роках: основні напрямки та тенденції розвитку. Діяльність Української Гельсінської групи.
55. «Перебудова» і розгортання українського національно-демократичного руху. Формування багатопартійності в Україні в кінці 1980 – на початку 1990 рр.
56. Проголошення незалежності: шлях і наслідки.
57. Економічна та соціальна криза 1990 рр.: причини і наслідки.
58. Основні події політичного життя у незалежній Україні.
59. Зовнішня політика незалежної України. Сучасне геополітичне становище України.
60. Помаранчева революція (2004 р.): причини, етапи, наслідки.
61. Президентство Віктора Ющенка (2005 – 2010): здобутки, та виклики.
62. Євромайдан та Революція Гідності (2013 – 2014): причини, значення для подальших подій в Україні.
63. Анексія Криму та початок війни на Донбасі (2014): як відбулася анексія Криму, і які її наслідки.
64. Децентралізація та реформи після 2014 року: охарактеризуйте процес децентралізації в Україні.
65. Які ключові реформи були запроваджені після Революції Гідності?
66. Президентство Петра Порошенка (2014 – 2019): які були головні досягнення та недоліки президентства П. Порошенка?
67. Президентство Володимира Зеленського (з 2019 року): якими є основні напрямки внутрішньої та зовнішньої політики.
68. Як пандемія COVID-19 вплинула на соціально-економічний стан України?
69. Євроінтеграція та відносини з НАТО: оцініть значення угоди.
70. Вплив війни 2022 року на розвиток України.